

31 – Dil Desteği Etkinliklerinde Odaklanılacak Durumların Seçimi: Bir Kontrol Listesi

AMAÇ: Dil destek etkinliklerinde **kullanılmak** üzere, uygun **iletişim durumları** seçilebilmesi için **yardım** sunmak.

Kontrol Listelerine Giriş

Aşağıda göreceğiniz listeler, hedef dili yeni öğrenmeye başlayanlar içindir. Listeler iki tarza düzenlenmiştir. İlki, mültecilerin dili hangi alanda kullanacakları ile ilgilidir. Birinci alan, kişisel alandır ve iletişimin kişisel unsurlarını içerir. İkinci alan kamusal alandır ve ev sahibi ülke toplumu ile iletişimi içerir. Son alan ise mesleki alandır ve iş dünyasını kapsar.

İkinci liste, iletişim senaryolarını içerir. Birlikte çalıştığınız mültecilerin özel ihtiyaçları ile ilgili durumları listelerden faydalanarak seçebilirsiniz.

Alana Göre Düzenlenmiş Liste

Kişisel Alan

Bu iletişim alanında, mülteciler:

- Buldukları yeni ortamda zaten bildikleri dillerden faydalanmayı/kullanmayı öğrenirler.
- Kendi başlarına öğrenmeyi öğrenirler.
- Pratik ve sosyal yaşamın belirli acil hususları ile baş etmeyi öğrenirler; örneğin, kendi ana dilleri ve/veya bildikleri diğer dilleri ve/veya hedefi dili kullanarak bu dilleri ya da birini bilen insanlarla ulaşım, barınma, sağlık, eğlence faaliyetleri, çocuklarının eğitimi, vs. hakkında iletişim kurmayı öğrenme
- Hedef dilde arkadaş ve komşular ile ilişkilerini yönetebilirler.
- [...]

Kamusal Alan

Bu iletişim alanında, mülteciler:

- Ana dili, hedef dil olan kişiler (komşular, arkadaşlar, vb.) ile sosyal ilişkileri kurmaya başlarlar.
- Kendileri, yaşamları, sorunları ve yaşam hikâyeleri hakkında konuşabilmeyi öğrenirler.
- Kendilerini internet vasıtasıyla yazılı dile alıştırmaya başlarlar.
- [...]

Mesleki Alan

Bu iletişim alanında, mülteciler:

- Bir işe başlayacaklarında, çalıştıkları sektör veya firmayı ilgilendirecek konularda bilgi sahibi olmaları (çalışma saatleri, işin tanımı, iş kanunları, sendikal faaliyetler, eğlence veya kültürel ilişkiler, ücret ile ilgili hususlar, vs.)
- İş yerindeki diğer kişiler ile temel sosyal ilişkiler kurmaları
- Temel iş sağlığı ve güvenliği kurallarını öğrenmeleri gerekmektedir.
- [...]

İletişim senaryolarına göre hazırlanmış liste

İletişim senaryoları, sosyal etkileşimin ayrılmaz parçalarının tahmin edilebilir durumlarının alt başlıklarıdır.

Sosyalleşmeye başlamak (yüz-yüze)

Bu senaryoda, mülteciler:

- Komşuları veya arkadaşları ile kısa, gündelik konuşmalar yapabilmeyi öğrenirler.
- Kendileri, yaşamları, aileleri, kişisel hikâyeleri hakkında konuşabilmeyi öğrenirler.
- [...]

Sosyalleşmeye başlamak (uzaktan)

Bu senaryoda, mülteciler:

- Telefonda ya da bir sesli mesajda bir isim ya da bir telefon numarası duyduklarında anlayabilirler.
- Telefon ya da kısa mesaj (SMS) ile basit bilgileri anlayabilir ve verebilirler (ör. *Benim adım Aliaa ve 17 yaşındayım.*).
- Bir tebrik kartındaki metni veya bir e-posta mesajının aynısını kâğıda yazabilirler.
- [...]

Okul ve çocuklar

Bu senaryoda, mülteciler:

- Okulun idari çalışanları ve öğretmenleri ile iletişim kurabilmeyi öğrenirler (gerekirse okul aracısından yardım alınabilir).
- Kendilerini tanıtmayı öğrenirler.
- Okul ders çizelgelerini anlarlar.
- [...]

Sağlık hizmetlerinden yararlanmak

Bu senaryoda, mülteciler:

- Basit talimatları öğrenirler (*Yataktan çıkma*).
- Bir sağlık görevlisine (doktor, eczacı) bir sağlık sorununu anlatabilmeyi ve gerekirse beden dili ve ana dillerini kullanarak iletişim kullanmayı öğrenirler.
- Doğrudan sorulan soruları cevaplayabilmeyi öğrenirler (*Burası acıyor mu?*).
- Bir randevu istemeyi öğrenirler ve cevabı anlayabilirler.
- İlaçların kullanılması için verilen talimatları anlayabilirler (*Günde 3 kez al.*).
- [...]

Medyayı kullanmaya başlamak

Bu senaryoda, mülteciler:

- Bir televizyon yayın akışını veya sinema programını okumayı öğrenirler.
- Haberleri, ve özellikle uluslararası haberleri, spor haberlerini, vs. anlarlar.
- [...]

Bilgileri anlamaya başlamak

Bu senaryoda, mülteciler:

- Bir şeyin nasıl kullanılacağını anlarlar (fotokopi bir cihazın resimli talimatlarını anlayabilmek).
- [...]

Telefon konuşmaları ve kısa mesajlarıyla baş edebilmek

Bu senaryoda, mülteciler:

- Olağan dışı nedenlerden dolayı bir kısa mesaj göndermeyi öğrenirler (*Uçağım rötör yaptı; 20 dakika sonra ineceğim.*).
- Basit ve tahmin edilebilir mesajları alabilir ve anlarlar.
- [...]

Öğrenme sürecini yönetmeye başlamak

Bu senaryoda, mülteciler:

- Dersler ile ilgili gerçek (sözlü) bilgileri anlarlar.
- Yapmaları gerekenleri anlarlar (*ödev, ödev sunma tarihleri, vs.*).
- [...]

Alışveriş

Bu senaryoda, mülteciler:

- Dükkânda gördükleri bir şeyi istemeyi öğrenirler.
- Bir ürünün fiyatını ve miktarını sormayı öğrenirler.
- Ürünün fiyatı konusunda açıklama veya detay sormayı öğrenirler.
- Farklı reyonları işaret eden tabelaları anlamayı öğrenirler (süpermarket veya mağaza)
- Ürünlerin genel isimlerini (*un, salata*) veya marka isimlerini (*Coca-cola*) öğrenirler.
- Belli reklam bilgilerini tanırlar (*indirimli, özel teklif, vs.*).
- [...]

Ev bulma, ev veya dairede yaşam

Bu senaryoda, mülteciler:

- Kiralık ilanlarına verilen bilgileri anlamayı öğrenirler (ücret, büyüklük).
- Bir sözlük veya başka birinin yardımıyla, kısmen de olsa, bilindik ev aletlerinin kısa anlatımlı ve resimli kullanma talimatlarını anlamayı öğrenirler (ör. şofben, ütü, televizyon).
- Olağan konularda komşular ile basit ve gündelik sohbetler yapmayı öğrenirler (bina temizliği, ses, çöplerin toplanması, geri dönüşüm işlemler, vs.).
- [...]

Postane ve bankacılık hizmetleri

Bu senaryoda, mülteciler:

- Farklı vevneleri tespit etmeyi öğrenirler
- Döviz bozdurma, para çekme ve transfer işlemlerini öğrenirler.
- Bankamatik (ATM) kullanmayı öğrenirler (bankamatiklerde çoğu kez farklı dillerde işlem yapılabilir).
- Yurt dışına para transfer etmeyi öğrenirler.
- [...]

Ulaşım, seyahat

Bu senaryoda, mülteciler:

- Basit yol tariflerini anlamayı öğrenirler.
- Ne kadar ve nerede kalacaklarına, vb. dair basit ve öngörülen soruları cevaplamayı öğrenirler (ör. sınır kontrol, gümrük)
- İlgili formların belli kısımlarını doldurmayı öğrenirler (adı, soyadı, uyruk, vs.).
- Basit talimatları anlarlar (*Lütfen bavulunuzu açın.*).
- Ulaşım ile ilgili sorular sormayı öğrenirler (çizelgeler, bilet fiyatları, vs.).
- Şehirdeki en yaygın kullanılan tabelaları tanır ve anlarlar.
- En yaygın kullanılan yol tabelalarını tanır ve anlarlar: *yol kapalı, hız düşür, tek yön.*
- [...]

İş yerinde iletişim (kısmi)

Bu senaryoda, mülteciler:

- İş ile ilgili basit bilgileri anlarlar.
- İhtiyaç belirtirler (*Bundan bana 10 tane daha lazım*), yazı yazabilmek dâhil (kısa mesajlar).
- Yapılması gereken iş ile ilgili basit ve sözlü olarak iletilen talimatları anlarlar.
- [...]

Yemek yemek (kantin, restoran)

Bu senaryoda, mülteciler:

- Benzer yemekler satan self-servis bir restoranda yiyecek ve içecek sipariş etmeyi öğrenirler (*hamburger, pizza, sandviç*) (bu gibi yerlerde yemekler görünürdür ve yanında resim ve/veya yazılı bir açıklama vardır).
- Garsonun dikkatini çekmeyi öğrenirler (*Affedersiniz, sipariş verebilir miyim?*)
- Yemeğin içindeki malzemelerin kendilerine anlatılmasını talep etmeyi öğrenirler.
- [...]

Not:

Bu liste, hedef dili yeni öğrenmeye başlayanlar için baş edebilecekleri iletişim durumlarını kapsar. Bu gibi durumlarda, konuştukları kişilerden yardım alabilme imkânları da vardır. Mülteciler her zaman anlaşılabilir ya da kendilerini anlatamayabilirler. Ancak bu senaryolar, bir miktar başarı ile tamamlayabilecekleri konuşmaları ve dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilecek durumları gösterir.